

NEMZETBIZTONSÁGI SZEMLE

MMXIV.

II. ÉVFOLYAM II. SZÁM

KÜLÖNLENYOMAT

NEMZETI KÖZSZOLGÁLATI EGYETEM
NEMZETBIZTONSÁGI INTÉZET
BUDAPEST

A vegyes migráció és az UNHCR¹ 10 pontos cselekvési tervének alkalmazhatósága a líbiai menekültek esetében

Csatlós Fruzsina

Absztrakt

A globalizáció hatásainak következményeként ma már nincs a világnak olyan része, amelyet ne érintene a tömeges migráció problémája. Az egyre sűrűsödő helyi háborúk, konfliktusok, természeti katasztrófák következtében milliók kényszerülnek otthonaik, hazájuk elhagyására. Ilyen formán a válságok kezelése a közvetlenül nem érintett államok problémájává is válik, hiszen a menekültek áramlása felboríthatja az egyes közösségek közti egyensúlyt, illetve kezelhetetlen gazdasági vagy biztonsági terhet jelenthet befogadó országok gazdasága, kormányai számára. A szerző jelen tanulmányban Líbia példáján keresztül vizsgálja a vegyes migráció problémakörét, valamint az ENSZ Menekültügyi Főbiztosságának ennek kezelését célzó 10 pontos cselekvési tervét. Teszi ezt a témában rendelkezésre álló statisztikák és a nemzetközi szervezetek jelentéseinek feldolgozásával, valamint a kisszámú irodalom értékelő elemzésével.

Kulcsszavak: vegyes migráció, menekültek, belső menekültek, UNHCR

Abstract

As a result of globalization there are not any places in our world which is not affected by the mass migration problem. Because of the increasing number of wars, conflicts and natural disasters millions of people are forced to leave their homes and homelands. Therefore the crisis management becomes also a problem of states which are not directly effected. Because the flow of refugees could upset the balance between the communities and it causes intractable economic and security burdens for governments. The author examines, through the example of Libya, the challenges of mixed migration and the 10 point plan of action of United Nations High Commissioner for Refugees which was created to handle these problems. She processes the statistics and reports of the international organizations which are available on the subject.

Keywords: mixed migration, refugees, IDPs, UNHCR

---

¹ United Nations High Commissioner for Refugees – ENSZ Menekültügyi Főbiztossága, a továbbiakban Főbiztosság vagy Hivatal.

Bevezetés

A cím elolvasásakor felmerülhet a kérdés, hogy érdemes-e a migráción belül elkülöníteni a vegyes migráció fogalmkörét. Tanulmányomban Líbia vegyes migrációs folyamatainak jellemzőin keresztül igyekszem igazolni a kategória létjogosultságát, kiemelten figyelembe véve a fogalom kialakulását. A téma aktualitását mi sem mutatja jobban, mint az a tény, hogy a globalizáció hatásainak következményeként ma már nincs a világnak olyan része, amelyet ne érintene a tömeges migráció problémája. Az egyre sűrűsödő helyi háborúk, konfliktusok, az éhínség, az élettér csökkenése, a politikai és fegyveres erőszak, az egyre gyakoribb természeti katasztrófák, valamint, a vallási, etnikai, politikai üldöztetés következtében vagy csupán a jobb élet reményében milliók kényszerülnek otthonaik, hazájuk elhagyására. Napjainkban egyre szélesebb körű nemzetközi együttműködés bontakozik ki annak érdekében, hogy a nemzetközi védelemre szoruló menekültek és menedékkérők valóban hozzájuthassanak az őket megillető védelemhez. Ezen folyamatok jobb megértése érdekében a közlemény bemutatja az ENSZ Menekültügyi Főbiztosságának (továbbiakban UNHCR) 10 pontos cselekvési tervét, illetve annak gyakorlati alkalmazhatóságát is.

1. A migráció fogalma, nemzetközi migráció jellemzői

1.1. A migráció fogalma

Maga a szó népeségmozgást, népeségvándorlást jelent, mely Huntington szerint maga a történelem motorja.² Everett S. Lee már árnyaltabban fogalmaz. Szerinte a migráció a lakóhely ideiglenes vagy végleges megváltoztatása, mely mindegy, hogy országon belül vagy kívül, önkéntesen vagy kényszerből történik.³ Georg Ravenstein a modern kori migráció első elméletének megfogalmazásakor azt is felismerte, hogy a népeségmozgás kiváltásában különböző taszító erők és vonzó tényezők, ún. „push and pull” tényezők játszanak alapvető szerepet. Megkerülhetetlen, az emberiség történetével szorosan összefüggő kérdés, hol béké-

---

² Ld. bővebben: Samuel P. HUNTINGTON: *A civilizációk összecsapása és a világrend átalakulása*, pp. 327.

³ Ld. bővebben: Görbe Attiláné ZÁN Krisztina: *A magyarországi migráció helyzete, kezelésének feltételei és lehetőségei*, pp. 10-16.

sen, hol agresszíven zajlott és zajlik napjainkban is, kezelése pedig valamennyi állam számára kiemelkedő fontosságú.⁴

1.2. A migráció jellemzői napjainkban

A migráció problematikája nem tartozik az új típusú biztonsági kihívások közé, már a civilizációk kialakulásától kezdve jelen van. Az elmúlt évtizedek során naponta átlagosan több mint 200 ember kényszerült hazája elhagyására. A jelenlegi világméretű migráció rendkívül bonyolult, és nemcsak a menekülteket érinti, hanem olyan milliókat is, akik gazdasági okokból, a jobb élet reményében hagyják el eredeti lakóhelyüket. A statisztikák arra engednek következtetni, hogy ez a folyamat tartósan hatással lesz a világ, különösen a fejlett országok biztonságára, hiszen a harmadik világ országaiban a népesség gyors növekedésének, a gazdaság stagnálásának, valamint a környezet károsodásának összekapcsolódása növekvő szegénységhez és fokozódó társadalmi feszültségekhez vezet. Mindezt tovább súlyosbítják a bipoláris világrend megszűnése óta egyre sűrűsödő helyi háborúk, konfliktusok. Napjainkban ez a jelenség mind volumenében, mind ütemében egyre gyorsabban növekszik, megjelenési módjai és formái pedig fokozatosan átalakulnak. Ennek köszönhetően a migráció kérdésköre, napjaink egyik legaktuálisabb kihívásává vált. Rendkívül szerteágazó, egyszerre gazdasági-szociális-etnikai-vallási problémákat kiváltó összetett jelenség, melyet mind állami, mind nemzetközi szinten kezelni kell.⁵

2. A vegyes migráció problematikája és az UNHCR 10 pontos akcióterve

A migráció komplexitásának érzékeltetése, valamint a felmerülő problémák kezelésének megkönnyítése érdekében jelent meg az 1990-es években a vegyes migráció⁶ koncepciója. Megalkotásának elsődleges célja az volt, hogy világosabb

---

⁴ Ld. bővebben: Görbe Attiláné ZÁN Krisztina: *A magyarországi migráció helyzete, kezelésének feltételei és lehetőségei*, pp. 10-16.

MELEGH Attila: *Globalizáció és migráció*,

www.hier.iif.hu/hu/letoltes.php?fid=tartalom/sor/2061

UNHCR: *Menedék és migráció – egy csónakban*, http://www.unhcr-centraleurope.org/hu/mivel-foglalkozunk/hatarok-megfigyelese/menedek-es-migracio.html?searched=cselekv%C3%A9si+terv&advsearch=allwords&highlight=ajaxSearch_highlight+ajaxSearch_highlight1+ajaxSearch_highlight2 (Letöltve: 2013.12.02.)

⁵ Ld. bővebben *uo.*

⁶ *Mixed migration*

határvonalat hozzanak létre a nemzetközi menekültjog védelme alatt álló menekültek és menedékkérők, valamint az azt nem élvező migránsok között. A menekültek és a migránsok két, jól elkülöníthető csoportot alkotnak, ám gyakran használják ugyanazokat az útvonalakat és közlekedési módokat, lényeges különbség azonban a két csoport között, hogy a migránsok önként hagyták el származási országukat, mert jobb gazdasági körülményekre vágnak, a menekültek azonban azért kénytelenek elhagyni otthonukat, mert szabadságukat vagy életüket veszély fenyegeti.

A fogalom életre hívásának szükségessége is jól tükrözi azt a tendenciát, hogy a globalizáció következményeként egyre több ember indul útnak a jobb élet reményében a fejlettebb országok irányába. Ennek következtében a migrációs mozgások rendkívül összetetté válnak, a bevándorlóknak csak egy része menekül életét és szabadságát veszélyeztető körülmények miatt. Ez azonban azt is jelenti, hogy ezek az emberek útközben számos okból kifolyólag fizikai és gazdasági védelemre szorulnak. Bár a koncepció jelenleg is formálódik, politikai aktualitásának köszönhetően egyre növekvő jelentőségre tesz szert nemzeti, regionális és globális szinten egyaránt. A vegyes migráció egyik értelmezésben magában foglalja a komplex lakossági mozgásokat, beleértve a menekülteket, menedékkérőket, a gazdasági és más bevándorlókat, míg egy másik megközelítés úgy definiálja azt, mint irreguláris módon utazó személyek csoportját, akik hasonló útvonalakon, hasonló utazási módokat igénybe véve, de különböző okokból vándorolnak el.⁷

Ahogy az a fentiekből is kiderült, a vegyes migrációs folyamatokban résztvevő személyek különböző indíttatásból indulnak útnak. Martin Wagner, a Nemzetközi Migrációs Politikát Fejlesztő Központ (ICMPD)⁸ projekt munkatársa 2013 májusában Budapesten tartott előadásában a motiváció alapján a következő vegyes migrációs kategóriákat határozta meg:

- gazdasági migránsok,

---

⁷ Ld. bővebben: Thomas LINDE: *Mixed Migration – A Humanitarian Counterpoint*, Oxford Journals, *Refugee Survey Quarterly*, Volume 30, Issue 1, pp. 89-99.

<http://rsq.oxfordjournals.org/content/30/1/89.abstract>

<http://www.regionalmms.org/index.php?id=53>

UNHCR: *Refugee Protection and Mixed Migration*,

<http://www.unhcr.org/pages/4a16aac66.html>

UNHCR: *Határok megfigyelése – Vegyes migráció*, [http://www.unhcr-](http://www.unhcr-centraleurope.org/hu/mivel-foglalkozunk/hatarok-megfigyelese.html...)

[centraleurope.org/hu/mivel-foglalkozunk/hatarok-megfigyelese.html...](http://www.unhcr-centraleurope.org/hu/mivel-foglalkozunk/hatarok-megfigyelese.html...) (Letöltve: 2013.12.02.)

⁸ *International Centre for Migration Policy Development*

- családi okok miatt elvándorlók,
- másodlagos migráció résztvevői,
- környezeti migránsok,
- megfeneklett migránsok,
- védelmet/menedéket keresők,
- egyéb.

Ezen kategóriák természetesen egymással szorosan összefügghetnek, illetve keveredhetnek egymással. Azonban nem csupán motivációjuk, hanem a rendkívül vegyes összetételnek köszönhetően ezen személyek sebezhetősége is rendkívül sokféle lehet. A legfontosabb csoportok ebből a szempontból:

- a kisebbségek,
- az idősek,
- a betegek/betegségek,
- az emberkereskedelem áldozatai,
- a nők,
- a menekültek,
- egyéb.

Összefoglalva elmondható, hogy a vegyes migráció legfőbb jellemzői az úti célok, útvonalak és utazási stratégiák növekvő száma, az elvándorlási motiváció sokfélesége, illetve egynél több motivációs tényező megléte és/vagy a motiváció megváltozása az út során, a különböző csoportok sebezhetőségének, szükségleteinek sokfélesége, illetve a különböző nemzetiség, etnikai hovatartozás és szociális háttér. Mindez kihívást jelent a vegyes migrációs folyamatok negatív hatásai ellen fellépni kívánó államok és szervezetek számára. Rövid távon a határon alkalmazott ellenőrzési lehetőségek, a feldolgozó és adminisztrációs rendszerek, az infrastruktúra, valamint az ország befogadó képesség korlátozottsága, hosszú távon a bevándorlók kilátástalansága, a másodlagos migráció, illetve a helyi lakosság elfogadási hajlandósága jelenthet problémát.⁹

Az ENSZ Menekültügyi Főbiztossága az érintett kormányok együttműködésével igyekszik biztosítani, hogy a vegyes migrációs folyamattal érkező menekülteket sikeresen kiszűrjék a migránsok közül. Bár minden országnak joga van ahhoz,

---

⁹ Ld. bővebben: Martin WAGNER: *Mixed Migration Flows in the last decade*; ICMPD, Budapest, 28/29.05.2013, http://www.euromed-migration.eu/uploads/tx_euromedhelper/Budapest_P2P_Options_for_Future.pdf. (Letöltve: 2013.12.02.)

hogy védje határait és megakadályozza az illegális migrációt, nagyon fontos, hogy a menedékkérők még a legszigorúbb határellenőrzés esetén is bebocsátást nyerjenek az országba. Hiszen a nemzetközi törvények értelmében az államok kötelesek védelmet nyújtani a bajba jutottaknak, és senkit nem küldhetnek vissza származási országába, ha ott életét vagy szabadságát veszély fenyegeti. Ez a „non-refoulement” elve, a menekültvédelem egyik alappillére.¹⁰

2006 júniusában az UNHCR megalkotott egy a menekültek védelmével és a vegyes migráció kezelésével kapcsolatos, tíz pontból álló cselekvési tervet, melynek végleges változatát 2007 januárjában adták ki.¹¹ A terv egy olyan, „védelemközpontú” keretrendszert kínál az országok számára a vegyes migráció kezelésére, amely biztosítja azon menekültek és menedékkérők azonosítását és megfelelő nemzetközi védelmét, akik migránsokkal együtt utaznak. A tíz pontból álló terv átfogó, a származási, a tranzit- és célországot is felölelő megközelítéssel határozza meg azokat a kulcsfontosságú területeket, ahol szükség van a védelemmel kapcsolatos beavatkozásra megfelelő válaszlépések meghozatalára.¹²

Ezek a következők:

1. együttműködés a legfontosabb partnerek között;
2. adatgyűjtés és adatelemzés;
3. védelem- érzékeny belépési rendszerek;
4. fogadási rendszerek;
5. azonosítási és továbbküldési mechanizmusok;
6. differenciált folyamatok és eljárások;
7. megoldások a menekültek számára;
8. a másodlagos migráció problémája;
9. hazatérési megoldások és alternatív migrációs lehetőségek menekültstátusszal nem rendelkező személyek számára;
10. információs stratégiák a származási, a tranzit és a befogadó országban.

---

¹⁰ Ld. bővebben: UNHCR: *Refugee Protection and Mixed Migration*, <http://www.unhcr.org/pages/4a16aac66.html> (Letöltve: 2013.12.15.)

UNHCR: *Refugee Protection and Mixed Migration: A 10-Point Plan of Action*, <http://www.unhcr.org/4742a30b4.html> (Letöltve: 2013.12.02.)

¹¹ A menekültek védelme és a vegyes migráció – 10 pontos cselekvési terv

¹² Ld. bővebben: <http://www.unhcr-centraleurope.org/hu/mivel-foglalkozunk/hatarok-megfigyelese/menedek-es-migracio.html...> (Letöltve: 2013.12.02.)

A terv a módszereket a vegyes migráció kontextusában alkalmazza, és egy széleskörű együttműködésre épít. Átfogó megközelítést javasol a vegyes migráció vonatkozásában, mivel nyilvánvalóvá vált, hogy a védelmi célkitűzések csak egy minden szempontot figyelembe vevő migrációs stratégia keretein belül valósíthatók meg. Hangsúlyozza, hogy az együttműködésnek a menekültügy kulcsszeplői (hatóságok, nemzetközi és helyi hivatalos szervek és civil szervezetek, a civil társadalom stb.) közötti partneri kapcsolatokon kell alapulnia az erők és kapacitások maximalizálása és a felelősség megfelelő megosztása érdekében. A terv ezenkívül regionális megközelítést tesz szükségessé, és a tranzit országok, a célországok és a származási országok összefogását igényli, hiszen a migráció országhatárokon átívelő jelenség, amit egyetlen ország sem tud a többiektől függetlenül kezelni.¹³

3. A menekültek védelme

3.1. Miért fontos a menekültek védelme?

Az UNHCR Global Trends 2012 jelentésében megjelent statisztika alapján 2012 végéig a világon 45,2 millió személynek kellett elhagynia hazáját fegyveres akciók vagy az emberi jogok megsértése következtében. Ez a szám 1994 óta, mikor is 47 millióra becsülték, nem volt ilyen magas. Ez jelentős biztonsági kockázatot jelent befogadó államok számára. Így a potenciális célországoknak elsődleges érdeke, hogy kialakulásának helyszínén próbálja meg megszüntetni annak a válságnak a gyökereit, melynek következtében az emberek menekülésre kényszerültek, kényszerülnének. Így akadályozva meg a további elvándorlást. Ennek érdekében politikai, diplomáciai, gazdasági eszközöket, civil szervezetek segítségét, sőt a

---

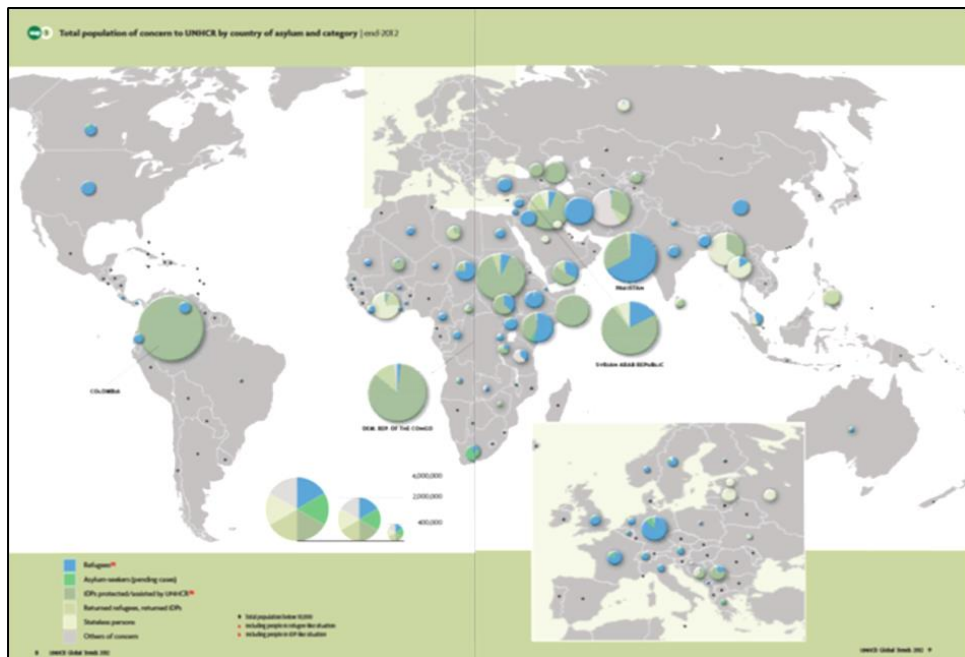
¹³ Ld. bővebben: UNHCR: *Refugee Protection and Mixed Migration*, <http://www.unhcr.org/pages/4a16aac66.html> (Letöltve: 2013.12.15.)
UNHCR: *Refugee Protection and Mixed Migration: A 10-Point Plan of Action*, <http://www.unhcr.org/4742a30b4.html> (Letöltve: 2013.12.15.)
Refugee Protection and Mixed Migration: A 10-Point Plan in action, www.refworld.org/pdfid/4d9430ea2.pdf (Letöltve: 2013.12.15.)
UNHCR Tízpontos cselekvési terv, <http://www.unhcr-centraleurope.org/hu/pdf/mivel-foglalkozunk/hatarok-megfigyelese/unhcr-tizpontos-cselekesi-terv.html> (Letöltve: 2013.12.15.)

A vegyes migráció és az UNHCR 10 pontos cselekvési tervének alkalmazhatósága a líbiai menekültek esetében

fegyveres erőket is felhasználhatja. Ez azonban, mint ahogy az a következő ábrán is látszik, nem mindig sikerül.¹⁴

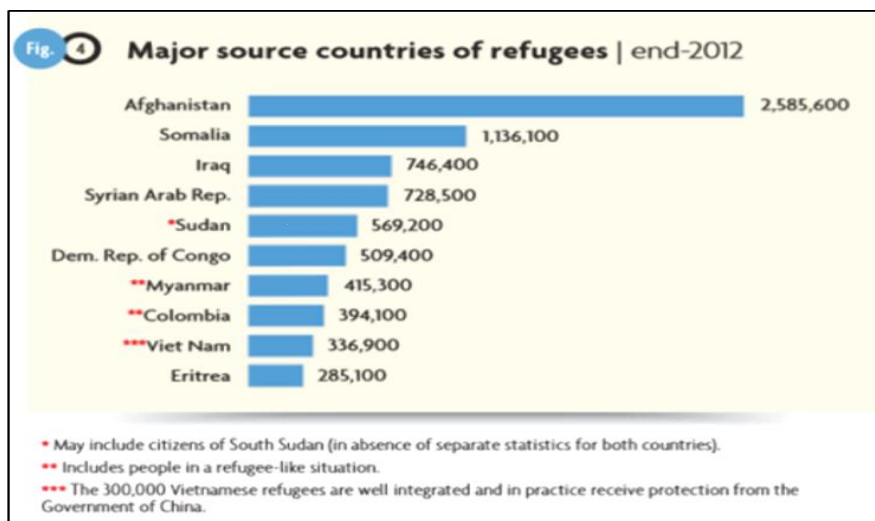
A Főbiztosság térképén és grafikonján jól látszik azon személyek száma, akik a későbbiekben potenciális menedékkérőként, menekültként jelenhetnek meg más országokban.

1. ábra: A menedékkérők globális megoszlása a UNHCR 2012-es jelentése alapján¹⁵

¹⁴ Ld. bővebben: *Displacement – The new 21st Century Challenge, UNHCR Global Trends 2012*, http://unhcr.org/globaltrends/june2013/UNHCR%20GLOBAL%20TRENDS%202012_V05.pdf f. (Letöltve: 2013.12.02.)

¹⁵ Uo.

2. ábra: A legtöbb menekültet kibocsátó országok listája 2012 végén az UNHCR statisztikái alapján¹⁶

Az adatokból megállapítható, hogy azokból az államokból menekülnek el a legtöbben, ahol tartósan valamilyen fegyveres konfliktus, vagy nagymértékű gazdasági problémák fenyegetik a mindennapi létet. Az ábráról az is leolvasható, hogy a 10 legtöbb menekültet kibocsátó ország közül 4 afrikai volt, illetve, hogy a fegyveres konfliktusok által érintett területek lakói főként a szomszédos országokba menekülnek életük védelme érdekében, s a konfliktus befejeződése után szándékukban áll hazatérni, ami újabb kihívást jelent mind a befogadó, mind a kibocsátó állam számára. Nem szabad azonban megfeledkezni arról a jelentős csoportról sem, amely a jobb és biztonságosabb élet reményében egy fejlettebb

¹⁶ Ld. bővebben: *Displacement – The new 21st Century Challenge, UNHCR Global Trends 2012*,
http://unhcr.org/globaltrends/june2013/UNHCR%20GLOBAL%20TRENDS%202012_V05.pdf
(Letöltve: 2013.12.02.)

országban keres menedéket, hiszen az ő integrációjuk a többségi társadalomba létfontosságú lehet, a későbbi problémák elkerülése érdekében.¹⁷

Napjaink konfliktusai mélyen beágyazódnak a kialakulásukat és lefolyásukat meghatározó regionális, inter- és transznacionális folyamatokba. Mivel a fegyveres összecsapások és erőszakos cselekmények többsége egy adott állam területére korlátozódik, az érintettek elsősorban az adott ország lakosságából kerülnek ki. A menekültek és hontalanok jelentős része valamilyen fegyveres küzdelem következtében kényszerül elhagyni otthonát. Egyesek otthona a harcok során semmisül meg, mások életük védelme érdekében menekülnek az állam biztonságosabb régióiba, illetve más országok területére. Mivel pedig a fegyveres küzdelmet általában katonák vagy egyéb militáns csoportok vívják, s a menekülőknél sokszor a háború sújtotta övezeteken kell keresztülválniuk a biztonsághoz vezető úton, a két csoport óhatatlanul keresztezi egymás útját. Ráadásul az üldözés vagy háború elől menekülők rendkívül kiszolgáltatott helyzetben vannak, hiszen saját államuk nem tudja megvédeni őket, sőt, gyakran éppen a saját kormányuk felelős helyzetükért.

Ezen konfliktusok azonban nemcsak lokális szinten jelentenek problémát. Gyakran egész régiókat destabilizálnak, sőt, globális fenyegetésként léphetnek fel. A globalizáció és a spill-over hatás (túlcordulás) következtében akár nagyobb országcsoportokat is „megfertőzhetnek”, járványok, terrorista akciók, illetve nagyméretű menekültáradat kiindulópontjaivá válhatnak. Hiszen az ilyen folyamatokban szerepet játszó aktorok többsége a határokon átnyúló aktivitást folytat. Az esetleges lázadók által képviselt etnikumok, törzsek általában a határok mindkét oldalán megtalálhatók, s igen gyakran támogatják a másik országban élő tagjaikat. A menekültek és a fegyverek áramlása mellett nem ritkán a tényleges fegyveres összecsapások is átlépik a határokat, s az egyes lázadó csoportok a szomszédos államok területét rendszeresen háterszáznak használják fel, ami erőteljesen kihathat a támogató állam nemzetközi kapcsolataira is. A menekültek áramlása ráadásul felboríthatja az egyes közösségek közti egyensúlyt, illetve kezelhetetlen gazdasági vagy biztonsági terhet jelenthet befogadó országok gazdasága, kormányai számára.

Mindennek köszönhetően az ilyen válságok kezelése a közvetlenül nem érintett államok problémájává is válik, ami új konfliktuskezelési eszközök kidolgozását követelte meg. Melyek nemcsak magát a fegyveres konfliktust szüntetik meg,

---

¹⁷ *uo., valamint „A menekültek védelme és az UNHCR szerepe 2007-2008”*
<http://www.unhcr-budapest.org/hungary/files/ProtRefbrochureHUN.pdf> (Letöltve: 2012.04.14.)

hanem segítenek a béke, a biztonság, valamint az életkörülmények helyreállításában, illetve a stabilizációban. Az ilyen műveletek többsége a nemzetközi közösség (ENSZ) felhatalmazásával, civil és katonai erők együttes alkalmazásával szövetségi, többnemzeti keretek között zajlik.¹⁸

Ezen nemzetközi erőknek – legyenek katonák, avagy civilek (NATO, ENSZ, EU) – óriási szerepük van a menekültkérdés megoldásában is. Egyrészt mivel az 1951-es egyezmény egyik legfontosabb elve, hogy a menekülteket nem szabad kitoloncolni vagy visszafordítani „olyan területek határára, ahol az életük vagy a szabadságuk veszélybe kerülne” segítséget kell nyújtaniuk ahhoz, hogy a menekülők biztonságba kerüljenek, s menekülttáborok létrehozásával, illetve támogatásával, valamint humanitárius segítségnyújtással igyekezniük kell megakadályozni, hogy a befogadó országban válság alakuljon ki. (Ez a CIMIC alegységek feladat végrehajtási rendszerében is megjelenik.) Másrészt a konfliktus lezárása után segíteniük kell a menekültek visszatelepítésében, illetve életkörülményeik rekonstrukálásában, s nem utolsósorban, ha szükséges, akár fegyveres erővel is meg kell óvniuk biztonságukat a donorállam hatóságaival szemben.¹⁹

3.2. A 10 pontos cselekvési terv a gyakorlatban. Esettanulmány: Líbia

3.2.1. A líbiai helyzet

Ahogy az Haas de Hein térképén is látszik, az észak-afrikai szubrégió, hosszú ideje volt egyszerre tranzit és célállomás a fekete-afrikai térségből érkező migránsok számára. Többségük a jobb gazdasági feltételek reményében érkezett és érkezik a térségbe, egy részük azonban valóban nemzetközi védelemre szorul.

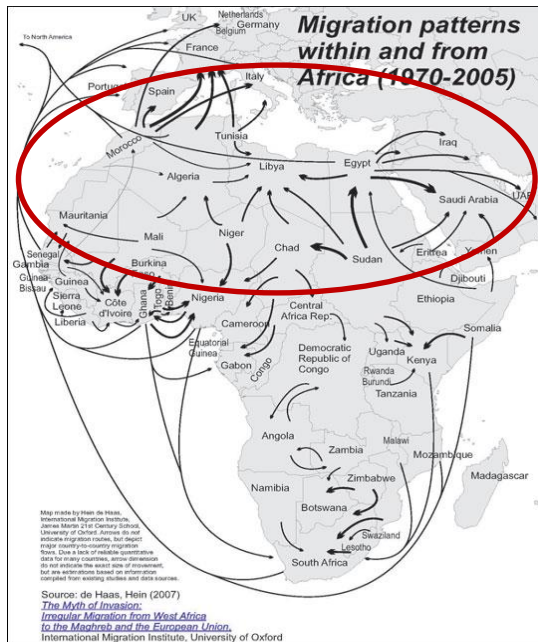
---

¹⁸ Ld. bővebben: Friedmann Viktor: *A konfliktuskezelés új terepei – Az államon belüli konfliktusok regionális, inter- és transznacionális dimenziói, Kül-Világ – A nemzetközi kapcsolatok folyóirata, IV. évf., 2007/3-4. szám, pp. 75-99.*

http://www.seljan.hu/fajlok/peter/Seljan_Konfliktusok.pdf

¹⁹ Uo. valamint „A menekültek védelme és az UNHCR szerepe 2007-2008”
<http://www.unhcr-budapest.org/hungary/files/ProtRefbrochureHUN.pdf>
Nemzetközi védelemre szorulva, <http://www.unhcr-centraleurope.org/hu/kit-tamogatunk/menedekkerok.html> ... (Letöltve: 2012.04.14.)

A vegyes migráció és az UNHCR 10 pontos cselekvési tervének alkalmazhatósága a líbiai menekültek esetében

3. ábra: Migrációs trendek Afrikában 1970-2005.

Balogh Sándor: Belső migráció Afrikában című tanulmányában megjelent térkép alapján

Az Arab tavasz eseményei negatív hatással voltak a terület biztonsági környezetére. Ez az instabilitás a menekültek és menedékkérők számának jelentős növekedéséhez vezetett, ami a nemzeti menekültügyi rendszerek, a vegyes migrációs mozgások kezelését célzó nemzeti és regionális stratégiák hiányának, illetve alacsony hatékonyságának köszönhetően nagy kihívást jelent az itteni kormányok számára.²⁰

Elhelyezkedése miatt Líbia mindig is legfőbb vegyes migrációs útvonal volt a térségben, s fontos szerepet töltött be az Európa felé érkező afrikai migrációs nyomás mérséklésében is. Az ország, a forradalmi változásokat követően, jelenleg egy érzékeny poszt-konfliktusos átmeneti időszakon megy keresztül, mely

²⁰ Ld. bővebben: BALOGH Sándor: Belső migráció Afrikában, Afrika Tanulmányok V. évfolyam 4. szám, <http://www.afriport.hu/index.php/elemzesek/4456-balogh-sandor-elemzése> (Letöltve: 2013.11.16.)

egyaránt tartogat lehetőségeket és kihívásokat. A vegyes migrációs mozgásokkal érkező menekültek és a menedékkérők helyzetének kezelését rendkívül bonyolulttá teszi, hogy bár a Líbiai Arab Jamahiriya az Afrikai Egységsszervezet 1969. évi afrikai menekültügyi egyezményének részes állama, a többi észak-afrikai állammal ellentétben nem ratifikálta és építette be jogrendszerébe az 1951. évi menekültügyi egyezményt és annak 1967. évi kiegészítő jegyzőkönyvét. Így az ország nem rendelkezik a nemzetközi jog elveivel összhangban álló menekültügyi rendszerrel és adminisztratív intézményi struktúrával. Ráadásul 2010-ben a kormány utasította a Főbiztosságot, hogy zárja be irodáját, és állítsa le műveleteit az országban. Ez a helyzet napjainkig sem rendeződött teljes körűen, ami jelentősen beszűkítette a szervezet mozgásterét és forrásait. Bár a szervezet működését 2011 őszétől ismét engedélyezték, máig sem született hivatalos megállapodás a Főbiztosság és az új kormányzat között. Az UNHCR célkitűzései között prioritást élvez a líbiai kormánnyal való hivatalos megállapodás, folyamatban van a „Megértés Memorandum”²¹ aláírása, mely fontos állomás lesz a nemzeti menekültügyi rendszer kialakításában. Mindez azért is kiemelten fontos, mert a szervezet irodái Észak-Afrika szerte a menedékkérők számának növekedéséről számoltak be 2013-ban, s 2014-ben a szíriai és dél-szudáni menekültek számának további emelkedésével is számolni kell.²²

A regisztrációs és adminisztrációs rendszer hiányosságait jól tükrözi a regisztrált menekültek és menedékkérők száma közötti jelentős eltérés az alábbi táblázatban, mely a térség migrációs tendenciáit is mutatja. Jól látható, hogy a Szíriából érkező menedékkérők száma kiugróan magas, köszönhetően a máig is zajló

---

²¹ *Memorandum of Understanding*

²² *Ld. bővebben: Líbia, UNHCR műveletek 2011-ben, http://www.unhcr-centraleurope.org/hu/hol-vagyunk-jelen/legnagyobb-nemzetkozi-muveletek/libia.html?searched=vegyes+migr%C3%A1ci%C3%B3&advsearch=allwords&highlight=ajaxSearch_highlight+ajaxSearch_highlight1+ajaxSearch_highlight2 (Letöltve: 2013.12.02.)*

Libya, 2014 UNHCR regional operations profile - North Africa, <http://www.unhcr.org/cgi-bin/texis/vtx/page?page=49e485f36>

UNHCR Global Report 2012 - Libya, <http://www.unhcr.org/51b1d639a.html>

UNHCR Global Appeal 2013 Update - Libya, <http://www.unhcr.org/50a9f82616.html>

UNHCR Global Report 2011 - Libya, <http://www.unhcr.org/4fc880ac13.html>

UNHCR Global Appeal 2012-2013 - Libya, <http://www.unhcr.org/4ec23100b.html>

UNHCR Libya Fact Sheet, <http://www.unhcr.org/4c907ffe9.html> (Letöltve: 2013. december 15.)

polgárháborúnak. A belső menekültek magas száma pedig arra enged következtetni, hogy Líbiában sem rendeződött még megnyugtatóan a helyzet.

Menekültek és menedékkérők Líbiában 2013 november 30-tól			
Származási ország	Menekültek	Menedékkérők	Összesen
Szíria	68	15830	15898
Eritrea	488	282	3315
Szomália	177	1683	1860
Irak	2497	595	3092
Szudán	676	463	1139
Egyéb	4593	570	5163
Összesen	8499	21968	30467

4. ábra: Menekültek és menedékkérők Líbiában 2013 november 30-tól²³

IDPk Líbiában 2013 áprilisától	
Származási terület	Létszám
Misrata	6122
Tawergha	30000
Sirte	9404
Bani Walid	362
Nyugati hegyvidék	9200
Nalut	1403
Ghadames	2402
Kufra	292
Sabha	240
Összesen	59425

5. ábra: IDPk Líbiában 2013 áprilisától²⁴

Az ország keleti részén a fegyveres milíciák közötti összecsapások, valamint a törzsi konfliktusok eszkalálódása növelik az instabilitást, mely önmagában is jelentős terhet jelent az új kormány számára, amelynek azonban az alábbi kihívásokkal is szembe kell néznie:

²³ Az adatok forrása: *Fact-sheet of UNHCR Libya, November 2013;*

<http://www.unhcr.org/4c907ffe9.html> (Letöltve: 2013.12.15.)

²⁴ Uo.

- regionális instabilitás, melynek következtében továbbra is nagy számban érkeznek menedékkérők;
- az országban továbbra is hiányoznak a vegyes migráció kezelésével kapcsolatos nemzeti és regionális stratégiák, menekültügyi rendszerek;
- a menekülttáborok fenntartása jelentős pénzügyi terhet jelent, válságot okoz;
- jelentős a visszatérési perspektíva nélküli menedékkérők száma;
- embercsempészet;
- terrorista cselekmények;
- zavargások;
- idegengyűlölet, xenofóbia erősödése.²⁵

3.2.2. Az UNHCR 10 pontos cselekvési terve a gyakorlatban

Az UNHCR legfőbb feladata Afrikában a menekültek és más kiszolgáltatott csoportok alapvető humanitárius szükségleteinek kielégítése és védelmének biztosítása, megfelelően működő nemzeti menekültügyi rendszerek kialakítása, valamint a vegyes migrációs mozgások és a vonatkozó problémák humanitárius érzékenységgel történő kezelésének szorgalmazása. Ennek megfelelően Líbiában a Főbiztosság segíti a menedékkérők regisztrálását, az újonnan érkezők szűrését, a menekültkérelmek elbírálását, valamint helyzetük tartós megoldását célzó stratégiák kialakítását. Mindemellett anyagi lehetőségeihez mérten próbálja biztosítani, hogy a városok körzetében, illetve a menekülttáborokban élő menekültek hozzájuthassanak az alapvető szolgáltatásokhoz. A szervezet 2006-os 10 pontos cselekvési terve alapján kialakított stratégiák mentén igyekszik megoldást találni a líbiai vegyes migráció kihívásaira.

---

²⁵ Ld. bővebben: *Líbia, UNHCR műveletek 2011-ben*, <http://www.unhcr-centraleurope.org/hu/hol-vagyunk-jelen/legnagyobb-nemzetkozi-muveletek/libia.html>
Libya, 2014 UNHCR regional operations profile - North Africa, <http://www.unhcr.org/cgi-bin/texis/vtx/page?page=49e485f36>
UNHCR Global Report 2012 - Libya, <http://www.unhcr.org/51b1d639a.html>
UNHCR Global Appeal 2013 Update - Libya, <http://www.unhcr.org/50a9f82616.html>
UNHCR Global Report 2011 - Libya, <http://www.unhcr.org/4fc880ac13.html>
UNHCR Global Appeal 2012-2013 - Libya, <http://www.unhcr.org/4ec23100b.html>
UNHCR Libya Fact Sheet, <http://www.unhcr.org/4c907ffe9.html> (Letöltve: 2013. december 15.)

Ennek jegyében a főbiztosság számára az egyik legfontosabb a hatékony együttműködés kialakítása a legfontosabb partnerekkel:

2014-ben a Főbiztosság tovább fokozza együttműködésre irányuló erőfeszítéseit a vegyes migráció átfogó kezelésével kapcsolatban stratégiai partnereivel. Szorosan együttműködik a líbiai kormánnyal és külügyminisztériummal, illetve helyi és nemzetközi civil szervezetekkel, köztük a Líbiai Humanitárius Ügynökséggel (LibAid)²⁶, a CESVI-vel²⁷, és a Nemzetközi Orvosi Törzsszel²⁸, valamint az Orvosok Határok Nélkül²⁹ a Vöröskereszt Nemzetközi Bizottságával (ICRC), a Nemzetközi Migrációs Szervezettel (IOM), az UNICEF-fel és az UNSMIL-lel³⁰. Konkrét kérdéskörökben pedig egyeztet az érintett minisztériumokkal (pl.: Belügyminisztérium Illegális migráció elleni küzdelem Osztály).³¹

Az országban a fentiekén kívül számos nem kormányzati szervezet (NGO) segíti még a vegyes migrációs folyamattal érkező menekültek, IDPk és menedékkérők helyzetének rendezését. Pl.: Islamic Relief Worldwide, Wafa Charity Society, Libyan Red Crescent, Libyan Society for First Aid, Mine Action Group, Mercy Corps, Dán Menekülttanács, OCHA, UNMAS, WFP, UNV, UNOPS, Olasz Menekülttanács, Katolikus Egyház, Tripoli Egyetem, Oxford Egyetem.

Annak érdekében, hogy valós időben tudjon reagálni a felmerülő kihívásokra, és hathatós segítséget tudjon nyújtani az ország kormánya számára, a szervezet komoly hangsúlyt fektet az adatgyűjtésre és adatelemzésre:

Harmonizált adatgyűjtő rendszerek segítségével, a bizalmas ügykezelés elvének teljes mértékű betartásával gyűjti be az információkat az adott térségben jellemző vándorlási folyamatokról, azok mennyiségi és minőségi elemzéséből következtet a migrációs és menekültügyi trendekre. Ennek azonban elengedhetetlen feltétele a már korábban említett szoros együttműködés kialakítása. A regisztrációs, profilalkotó és adatgyűjtő mechanizmusok folyamatos fejlesztése nagymértékben hozzájárul, hogy

---

²⁶ *Libyan Humanitarian Agency*

²⁷ *Cooperazione e Sviluppo - független olasz humanitárius szervezet*

²⁸ *International Medical Corps*

²⁹ *Médecins Sans Frontières*

³⁰ *United Nations Support Mission in Libya*

³¹ *Department for Combating Illegal Migration*

az országban az arra rászorulók nagyobb számban és egyszerűbben juthassanak hozzá a menekültügyi eljárásokhoz.

Líbia biztonsági környezetének elemzése során megállapítható, hogy a régió belüli vándorlási folyamatok továbbra is jelentős mértékűek és rendkívül összetettek, ezért elengedhetetlenül fontos a védelmet nyújtó környezet megteremtése. Így a Főbiztosság ösztönzi a hatóságokat egy védelem-érzékeny belépési rendszer kialakítására:

A Hivatal stratégiai prioritása, hogy biztosítsa a védelmet a veszélyeztetett csoportok számára, valamint tartós megoldást találjon helyzetük rendezésére. Kiemelt cél, hogy az adminisztrációs rendszer fejlesztésével hatékonyabban tudják kiszűrni a potenciálisan védelemre szorulókat a vegyes migráció során érkező csoportok közül, és ne fordítsák őket vissza olyan területekre, ahol üldöztetésnek vagy fegyveres konfliktus veszélyének lennének kitéve. Ezek az emberek a megfelelő jogi státusz és a tartózkodási engedély hiánya miatt nehéz gazdasági-szociális körülményekkel kerülnek szembe. Az UNHCR szűkös pénzügyi forrásaihoz mérten segíti lakáshoz jutásukat, illetve segítséget nyújt, hogy hozzá juthassanak az alapvető szociális ellátáshoz, jogsegélyhez, esetenként munkához, ezzel is önállóságukat.

6. ábra: UNHCR kirendeltségek Líbiában
<http://www.unhcr.org/cgi-bin/texis/vtx/page?page=49e485f36>

Az UNHCR továbbá 2014-ben is támogatást nyújt a líbiai hatóságoknak és stratégiai partnereknek a fogadási rendszerek, valamint azonosítási és továbbküldési mechanizmusok fejlesztésével kapcsolatban. A regisztrációs, profilalkotó és adatgyűjtő mechanizmusok fejlesztése, valamint a nemzetközi jog normáinak megfelelő egységes menekültügyi rendszer és szabályozás kialakítása érdekében a szervezet lehetőséget nyújt a kormányzati tisztviselők és NGOk számára, hogy olyan workshopokon vegyenek részt, melyeken megismerkedhetnek a menekültügy jogszabályi hátterével, illetve gyakorlati útmutatást kaphatnak veszélyeztetett csoportba tartozók kiszűréséhez, regisztrációjához, ellátásuk megszervezéséhez, valamint helyzetük tartós rendezését célzó stratégiák kialakításához. Mindez hozzájárul ahhoz, hogy a nemzetközi védelemre szoruló csoportok tagjai hozzá juthassanak az őket megillető védelemhez, s csökkenti annak kockázatát, hogy embercsempészek áldozataivá váljanak, visszatoloncolják, esetleg bebörtönözzék őket, amire számtalan példa volt az elmúlt évek során.

Mindezek tükrében kijelenthető, hogy a Főbiztosság elkötelezett a differenciált folyamatok és eljárások kialakítása iránt. Azonban a régió országai továbbra is jelentős problémákkal küzdenek, s helyzetüket tovább súlyosbítják az olyan korlátozó tényezők, mint a menedékkérelmi eljárásban történő visszaélések, valamint a pénzügyi és emberi erőforrások hiánya. Így a menedékkérők részére nyújtott védelem számos esetben elégtelen marad. Ennek érdekében, hogy ezt az arányt javítsa, az UNHCR a líbiai hatóságokkal együtt egy igazságos és hatékony menekültügyi rendszer kialakítására törekszik, amelyben kulcsfontosságú szerepet tölt be a visszaküldési tilalom elvének (non-refoulement) érvényesítése. Ezt megcélozva a Hivatal aktív szerepet vállal a menedékkérők regisztrálásában, az újonnan érkezők szűrésében, a menekültkérelmek elbírálásában, valamint tartós megoldási lehetőséget célzó tervek kidolgozásában.

Ezen megoldási lehetőségek (a menekültek számára) a következők lehetnek:

- Beilleszkedés (integráció): a helyi integráció általában nem valósítható meg Észak-Afrikában;
- Áttelepülés harmadik országba: sok esetben ez az egyetlen tartós megoldási lehetőség, mivel a fekete-afrikai térségből érkező menekültek többsége vallási, etnikai üldöztetés, illetve az évtizedek óta dúló fegyveres konfliktusok elől menekült Líbiába, származási országukba nem térhetnek vissza, ám az instabil gazdasági, politikai, biztonsági helyzet miatt az ország nem képes tartósan ellátni, integrálni őket. Huzamosabb ott tartózkodásuk pedig gazdasági-társadalmi feszültségeket okoz;

- Önkéntes hazatelepülés (repatriáció): az önkéntes hazatelepülés lehetőségei korlátozottak. Annak ellenére, hogy a líbiai forradalmi események következtében otthonaikat elhagyni kényszerülő belső menekültek többsége már visszatért otthonába, az azóta is tartó fegyveres zavargások, törzsi konfliktusok újabb csoportok elvándorlásához vezettek. A Dél-Szudánban és Szíriában jelenleg is zajló események hatására pedig az elmúlt évben megnövekedett a Líbiába érkező menedékkérők száma is. Ennek ellenére az UNHCR részletes tájékoztatást nyújt a menedékjogi eljárás összes résztvevője részére a származási országokban fennálló helyzetről, amivel azt szeretné elősegíteni, hogy a menekültek megfelelő és hiteles információkra alapozva hozhassanak döntést az önkéntes hazatelepülésről. Továbbá partnereivel együttműködve biztosítja az olyan menekültek hazatelepülését, akik vissza kívánnak térni hazájukba.

A Főbiztosság nagy hangsúlyt fektet a másodlagos migráció problémájának kezelésére is. A menedékkérők és a menekültek másodlagos migrációját az esetek túlnyomó többségében a régióban lévő államok menekültügyi rendszerei között meglévő jelentős különbségek ösztönzik, amelyet csak tovább fokoznak a tartós beilleszkedéssel kapcsolatos társadalmi, gazdasági problémák. Az UNHCR a másodlagos migrációs hajlandóság csökkentésének érdekében olyan stratégiák megalkotásán fáradozik a líbiai hatóságokkal karöltve, melyek a joghézagok megszüntetését, a hatályos jogszabályok érvényesítését, a befogadás módjának és körülményeinek javítását, valamint a menedékjogi eljárásokhoz történő diszkriminációmentes hozzáférést célozzák, megteremtve ezzel az elfogulatlan és hatékony menekültügyi eljárás biztosításának lehetőségét. Emellett azonban ösztönzi a hatóságokat, hogy vegyék figyelembe az UNHCR Végrehajtó Bizottságának 58. számú állásfoglalását a „szabálytalan” migráció tolerálásáról.³²

Folyamatban van azon eljárások kidolgozása is, melyek hazatérési megoldásokat és alternatív migrációs lehetőségeket kínálnak a menekültstátusszal nem rendelkező személyek számára. Ez azért is rendkívül fontos, mert a régió kormá-

---

³² Azon menedékkérők védelmének biztosítása, akik „szabálytalan” módon hagyták el a tranzitországot, mivel egy másik országban hatékonyabb védelem biztosított számukra. Velük szemben nem szabad a befogadó központokba történő bejutást korlátozó, és/vagy a szociális juttatásokat megvonó intézkedéseket alkalmazni.

nyai egyetértetnek abban, hogy az alacsony hazatelepítési ráta megnehezíti a hatékony menekültügyi rendszerek kifejlesztésére tett erőfeszítéseiket. Emellett számos egyéb tényező korlátozza a hazatelepítés lehetőségét. Ezek:

- a dokumentumok nélkül érkező bevándorlók nagy száma;
- a kényszerhazatérést végző országok és a származási országok közötti együttműködés hiánya;
- a visszafogadási egyezmények hiánya;
- a pénzügyi nehézségek.

Az UNHCR azonban továbbra is együttműködik a líbiai kormánnyal, illetve segítséget nyújt a menekültügyi rendszer integritásának fenntartása érdekében, s támogatja azon személyek hazatérését, hazatelepítését, akiknek nincs szükségük nemzetközi védelemre. Ennek köszönhetően pedig hatékonyabb megoldást tudnak kínálni a menedékkérők és menekültek számára is.

Annak érdekében, hogy a vegyes migrációval érkező személyek helyzetét megfelelően rendezhessék, szükség van információs stratégiák kialakítására a származási, a tranzit és a befogadó országokban egyaránt. Ezzel csökkenthető annak kockázata, hogy a kiszolgáltatott helyzetben lévő emberek embercsempészek, emberkereskedők áldozatává váljanak, valamint megelőzhető az intolerancia, illetve a xenofóbia és az idegengyűlölet fokozódása. Ennek érdekében pl. az UNHCR ösztönözi az újságírókat, hogy minél gyakrabban számoljanak be a menekültek és a bevándorlók sorsáról. Illetve a különböző információs csatornák, „jószoigálati nagykövetek” segítségével fokozott mértékben tudatosítja a legfontosabb célcsoportok (kormányok, civil szervezetek, tudományos intézmények, médiák) körében a menekültkérdéssel kapcsolatos problémákat.

4. Összegzés, következtetések

Összegezve megállapítható, hogy a vegyes migráció problematikája rendkívül összetett jelenség, s kezelése nemzetközi összefogást igényel. Az egyik legfőbb vegyes migrációs útvonal mentén fekvő Líbiában UNHCR legfőbb feladata az elkövetkezendő években is a menekültek és más kiszolgáltatott csoportok alapvető humanitárius szükségleteinek kielégítése és védelmének biztosítása, valamint a megfelelően működő, reagálóképes nemzeti menekültügyi rendszerek kialakítása lesz. Hangsúlyozva az érintett partnerek (nemzeti hatóságok NGOK és nemzetközi szervezetek) közötti stratégiai együttműködést, valamint a vegyes migrációs mozgások nyomán jelentkező kihívások humanitárius érzékenységgel történő kezelését, és a bizalomépítő intézkedések fontosságát.

Felhasznált irodalom

1. BALOGH Sándor: Belső migráció Afrikában. In: Afrika Tanulmányok V. évfolyam 4. szám, <http://www.afriport.hu/index.php/elemezsek/4456-balogh-sandor-elemzese>, (Letöltve: 2013. november 16.)
2. FRIEDMANN Viktor: A konfliktuskezelés új terepei – Az államon belüli konfliktusok regionális, inter- és transznacionális dimenziói. In: Kül-Világ – A nemzetközi kapcsolatok folyóirata, IV. évf., 2007/3-4. szám, pp. 75-99. http://www.seljan.hu/fajlok/peter/Seljan_Konfliktusok.pdf, (Letöltve: 2012. április 14.)
3. GÖRBE Attiláné ZÁN Krisztina: A magyarországi migráció helyzete, kezelésének feltételei és lehetőségei, PhD értekezés, Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem, Budapest, 2008
4. HUNTINGTON, Samuel P.: A civilizációk összecsapása és a világrend átalakulása, Európa Könyvkiadó, Budapest, 2008
5. LINDE, Thomas : Mixed Migration – A Humanitarian Counterpoint In: Oxford Journals, Refugee Survey Quarterly, Volume 30, Issue 1, pp. 89-99. <http://rsq.oxfordjournals.org/content/30/1/89.abstract>, (Letöltve: 2013. december 2.)
6. MELEGH Attila: Globalizáció és migráció, www.hier.iif.hu/hu/letoltes.php?fid=tartalomsor/2061, (Letöltve: 2013. november 5.)
7. REKACEWICZ, Philippe: Menekültek délen, sorompók északon. In: Le Monde diplomatique, 2008. március, pp. 9. oldal, http://www.monde-diplomatique.hu/IMG/pdf/9_LMD_0803_screen.pdf, (Letöltve: 2012. április 14.)
8. WAGNER, Martin: Mixed Migration Flows in the last decade; ICMPD, Budapest, 2013. 05. 28-29., http://www.euromed-migration.eu/uploads/tx_euromedhelper/Budapest_P2P_OPTIONS_for_Future.pdf, (Letöltve: 2013. december 2.)
9. Displacement – The new 21st Century Challenge, UNHCR Global Trends 2012, http://unhcr.org/globaltrends/june2013/UNHCR%20GLOBAL%20TRENDS%202012_V05.pdf, (Letöltve: 2013. december 2.)

10. Líbia, UNHCR műveletek 2011-ben, http://www.unhcr-centraleurope.org/hu/hol-vagyunk-jelen/legnagyobb-nemzetkozi-muveletek/libia.html?searched=vegyes+migr%C3%A1ci%C3%B3&advsearch=allwords&highlight=ajaxSearch_highlight+ajaxSearch_highlight1+ajaxSearch_highlight2, (Letöltve: 2013. december 15.)
11. Libya, 2014 UNHCR regional operations profile - North Africa, <http://www.unhcr.org/cgi-bin/texis/vtx/page?page=49e485f36> (Letöltve: 2013. december 15.)
12. A menekültek védelme és az UNHCR szerepe 2007-2008, <http://www.unhcr-budapest.org/hungary/files/ProtRefbrochureHUN.pdf>, (Letöltve: 2012. április 14.)
13. Nemzetközi védelemre szorulva, http://www.unhcr-centraleurope.org/hu/kitamogatunk/menedekkerok.html?searched=afganiszt%C3%A1n&advsearch=allwords&highlight=ajaxSearch_highlight+ajaxSearch_highlight1, (Letöltve: 2013. december 2.)
14. Refugee Protection and Mixed Migration: A 10-Point Plan of Action, <http://www.unhcr.org/4742a30b4.html>, (Letöltve: 2013. december 2.)
15. Refugee Protection and Mixed Migration: A 10-Point Plan in action, www.refworld.org/pdfid/4d9430ea2.pdf, (Letöltve: 2013. december 2.)
16. <http://www.regionalmms.org/index.php?id=53>, (Letöltve: 2013. december 2.)
17. UNHCR Tízpontos cselekvési terv, <http://www.unhcr-centraleurope.org/hu/pdf/mivel-foglalkozunk/hatarok-megfigyelese/unhcr-tizpontos-cselekvesi-terv.html>, (Letöltve: 2013. december 2.)
18. UNHCR Global Report 2012 - Libya, <http://www.unhcr.org/51b1d639a.html>, (Letöltve: 2013. december 15.)
19. UNHCR Global Appeal 2013 Update - Libya, <http://www.unhcr.org/50a9f82616.html>, (Letöltve: 2013. december 15.)
20. UNHCR Global Report 2011 - Libya, <http://www.unhcr.org/4fc880ac13.html>, (Letöltve: 2013. december 15.)

21. UNHCR Global Appeal 2012-2013 - Libya,
<http://www.unhcr.org/4ec23100b.html>, (Letöltve: 2013. december 15.)
22. UNHCR Libya Fact Sheet, <http://www.unhcr.org/4c907ffe9.html>, (Letöltve: 2013. december 15.)
23. UNHCR: Határok megfigyelése – Vegyes migráció,
http://www.unhcr-centraleurope.org/hu/mivel-foglalkozunk/hatarok-megfigyelese.html?searched=vegyes+migr%C3%A1ci%C3%B3&advsearch=allwords&highlight=ajaxSearch_highlight+ajaxSearch_highlight1+ajaxSearch_highlight2, (Letöltve: 2013. december 2.)
24. UNHCR: Menedék és migráció – egy csónakban, http://www.unhcr-centraleurope.org/hu/mivel-foglalkozunk/hatarok-megfigyelese/menedek-es-migracio.html?searched=cselekv%C3%A9si+terv&advsearch=allwords&highlight=ajaxSearch_highlight+ajaxSearch_highlight1+ajaxSearch_highlight2, (Letöltve: 2013. december 2.)
25. UNHCR: Refugee Protection and Mixed Migration,
<http://www.unhcr.org/pages/4a16aac66.html>, (Letöltve: 2013. december 2.)